

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בניסיונות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת בשלח – שבת שירה

בס"ד, עש"ק פרשת בשלח
י"ב שבט תשפ"ב – שנה י"ג גליון תקצ"ג

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:21	5:37	6:15	4:35	5:53
4:35	5:38	6:11	4:34	5:58
4:18	5:37	6:05		5:49

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיַּצְאֵם אֶל מִדְבַּר שׁוּר וַיִּלְכְּדוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר וְלֹא מֵצְאוּ מַיִם.
וַיַּצְאוּ מִדְבַּר וְלֹא יָבִילוּ לְשַׁתֵּת מַיִם מִמֶּדְבָּר כִּי מָרִים הֵם עַל בֶּן קְרָא שְׁמֵהּ מְרָח (טו כב-כג)

ענין חמשה עשר בשבט הוא תיקון ועליית השכינה ועל דרך זה הוא גם כן הענין של חמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילן (ראש השנה פ"א מ"א), כי זה ידוע מה שביאר מרן האריז"ל (שער הכוונות דרושי ראש השנה ד"ו), שארבעה ראשי שנים מרמזים על ארבע מדרגות שיש בעליית השכינה, וע"י תורה ומצוות ומעשים טובים יש להשכינה עליה. רואים שהענין של ארבעה ראשי שנים הם מה שיש בימים האלו תיקון ועליית השכינה, ועי"ז נעשה היחוד עם קוב"ה, ולכן אומר המשנה בלשון יחיד איל"ן, כי הוא בגי' מספר יחוד צ"א שהוא יחוד קוב"ה ושכינתיה.

חמשה עשר בשבט נעשה היחוד השלם וזה נעשה דייקא ביום חמשה עשר בשבט, כי זה ידוע שהצירוף של חודש שבט יוצא מהפסוק המ'ר ימירנו ו'היה ה'וא (ויקרא כו לג), היינו שמתחילת הוא ה"י שלא כסדרן, והחצי השניה ו"ה הוא כסדרן, ולכן תחילת החודש הוא ה"י שלא כסדרן בחינת גבורות, והחצי השניה ו"ה הוא כסדרן בחינת חסדים, כי הרי ביארנו לעיל שהגבורות נכנסים בתחילה קודם החסדים, כבריינו של עולם דברישיא חשוכא והדר נהורא, נמצא בט"ו ימים הראשונים נכנסים ה' גבורות, ובט"ז ימים אחרים שבחודש נכנסים ה' חסדים על דרך זה, ולכן היחוד של קוב"ה ושכינתיה שהוא סוד איל"ן הוא דייקא ביום חמשה עשר בשבט, כי ביום ט"ו מסתיימים הגבורות ומתחילים החסדים ליכנס, ועי"ז נעשה היחוד השלם, כי הרי מדת החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם כמבואר לעיל.

נזכה לייחד יחוד קוב"ה ושכינתיה
הקב"ה יעזור, שבזכות שנעשה ביום הזה ירידת החסדים בעולם, יזכו כל אחד ואחד לחסדים והשפעות טובות, ולהמתקת הדינים, בכני חיי ומוזני, ונוכה כולנו ליחוד השלם של יחוד קוב"ה ושכינתיה, ביאת גואל צדק בב"א.
רעוא דרעיון וחמשה עשר בשבט תשס"ג לפ"ק

מדתה בגי' ט"פ שם ע"ב עה"א השורש, וע"ב הוא בגי' חסד כידוע, וזה מרמזו מדתה שנעשה מרה גבורות שאינם ממותקות, בסוד העוסק בתורה שלא לשמה נעשית לו סם המות (הענין ז), ע"י חסרון המשכת החסדים בכל התשע ספירותיה, ולכן ולא יכלו לשאת מים ממדה היינו ממד"ה עה"א השורש בגי' רפ"ה, שע"י חסרון המשכת החסדים לא יכלו להעלות ולהמתיק את הרפ"ה ניצוצין שהם גבורות ודינים.

להמשיך החסדים בספירות ועל זה אמר לו השי"ת למשה רבינו וירדו הוי"ה עץ היינו וירדו אתון רי"ו ה"ו, וזה ידוע שרי"ו בגי' ג"פ חסד, היינו שצריך להמשיך בחזרה את הבחינה של חסד בכל השלשה קווים.

מדת החסד הוא המתקן היחוד ועל ידי זה יהיה היחוד של ה"ו, שהוא היחוד של זו"ן יחוד הוי"ה אדנ"י, כי הרי מדת החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם כמבואר לעיל.

להמשיך תיקון העלם באדם ועל ידי זה יהיה התיקון של עץ שהוא בגי' שם קס"א עה"כ, שהוא שם אה"ה במילוי יודי"ן, שהוא אחד מהשלשה צלמים שיש לאדם, וע"י חטא פוגם ח"ו בצלמים האלו כנודע (שער הכוונות ענין סוכות דרוש ר"ו).

בתיקון העלם יהיה היחוד השלם ולכן התורה אומרת שעל ידי שימשיך האדם את החמשה חסדים, ויתקן את כל השלשה צלמים, על ידי זה יהיה היחוד השלם, בסוד שם שם לו חק בחינת מלכות, ומשפט בחינת ז"א, והוא דייקא נעשה ע"י לימוד התורה, כמו שפרש"י שבמרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין (פנהדרין מ), ושם נסחו ששם נעשה בחזרה היחוד, בסוד ג"ם הוא בחינת נצח והוד (פע"ח חנוכה פ"ב), ה"ו בחינת יחוד זו"ן.

אין מים אלא תורה הנראה לפרש, עפ"י מה שאמרו חז"ל במסכת בבא בתרא (פב.), דורשי רשומות אמרו, אין מים אלא תורה, שנאמר 'הוי כל צמא לכו למים' (ישעיה נה א), כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו, עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהו קורין בשבת וכו', כדי שלא ילינו שלשה ימים בלא תורה עיי"ש. נמצא שכאן מדבר התורה מחסרון ופגם שנעשו ע"י חסרון בלימוד ועסק התורה.

ע"י חטא אדה"ר נפגם הדעת והנה מבואר ממרן האריז"ל (עץ חיים שער נ פרק ג) שקלקול העולמות היה משום שידרו הגבורות תחילה קודם לירידת החסדים בלי שום המתקה, כי ע"י חטא אדה"ר ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, ובהיותו שם ירדו הגבורות תחילה.

עיקר תיקון העולמות הוא להמשיך חסדים בעולם נמיצא שעיקר תיקון העולמות הוא המשכת החסדים בעולם, וכמבואר בזוה"ק (ה"ג קמב.) 'וימלוך תחתיו הדר' מאי הדר, חסד עלאה, וכמבואר בשער הכוונות (דרושי העמידה ד"ב פירוש תיבת באהבה), שהתפשטות אור החסד הוא הגורם אותה לעלות מדרגה אחר מדרגה, וז"ם 'הוכן בחסד כסא' (ישעיה מז ה) כי ע"י החסד מתקן המלכות הנקרא כסא, אשר היא בסוד נקודה קמנה, אשר היא נחלקת אל עשר ספירות, ונתמעטת וירדה ונתלבשה בכסא שהוא עולם הבריאה. כי לעולם המגדיל המלכות הם החסדים, שהם סוד המים המגדילין האילן ואת הנטיעות. וכמבואר ביותר שם (שער הכוונות דרושי כוונת קריאת שמע ד"ו) שמדת החסד הוא המתקן לזו"ן והמזווג אותם.

התורה היא בחינת חסד והנה התורה היא בחינת חסד, כמ"ש 'ותורת חסד על לשונה' (משלי לא כו), ולכן במרה שהיה חסרון ופגם בעסק התורה בסוד ולא מוצאו מים כמאמרם ז"ל, ולכן זיבא מרתה היינו

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעֲהָ אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דְּרָף אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים כֹּן יִנְחַם הָעָם בְּרֵאשִׁית מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִיִּצְרָיִם (י"ג).

ולא נחם לא עלתה נחמה לפני אלהים דרך כי אע"פ שמופשט מכל רע ותאות, יש עוד בחינה עיקרית להמתיק דיני אלהים במדות טובות והכנעה עד קצה אחרון, 'והלכת בדרכיו' (דברים כח ט) הטובים, ולכך יש סכנה ארץ פלשתים שלא יתאחו בו הקליפות והרע מדות רעות. ועוד חסרון אע"פ שנודכך מכל תאות ומדות, הוא בעיניו צדיק וקרוב מאד אל הש"י כי קרוב הוא בעיניו, לכך בנקל יאחו בו פלשתים והקליפות, לכך ויסב אלהים הסיבן כבני מלכים בהרחבות הדעת והמוחין בני חרון, דרך המדבר מופקר לכל במסירות נפש, ובוה העלו את הדרך שהתפשט לשורשו, על ידי מסירות נפש שהלכו במסירות נפש במדבר, ועל ידי מסירות נפש לתקנא ארחה, להעלות התפשטות דרך מספר ס"ג קס"א לאתריה, במקום שאין רע על ידי מסירות נפש, ובוה לא נאחו בהם שום רע בלבם, כדי שיוכו אל הארות עתיקא לקרוע הים.

¹זהר ח' ח"ג דף נה. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיֶגּוּ אוֹתָם הַנִּים עַל הַיָּם כָּל סוֹס רֶכֶב פְּרַעֲהָ וּפְרָשָׁיו וְחִילוֹ עַל פִּי הַחִירָת לִפְנֵי בַעַל צַפּוֹן (י"ד ט)

אדוני אבי מורי ורבי רבינו הקדוש מו"ה יצחק אייזיק יהודה יחיאל זלה"ה כתב בהיכל הברכה שלו, דברים נחמדים מתוקים מדבש על פסוק זה. אבל אני השפל כותב כפי דרכי, שקבלתי כל כח התורה ג"כ ממנו.

כלומר, וירדפו מצרים אחריהם אחרי ישראל הקדושים, בכח הכישוף שלהם כמ"ש אאמו"ר זלה"ה וכנ"ל (בר"ה ויאסור). והקשה אאמו"ר זלה"ה (היכל הברכה דף פב: ד"ה צפון) שהיה לו לכתוב סדר הכתוב וירדפו מצרים אחריהם כל סוס רכב פרעה וחילו על פי החירות לפני בעל צפון, וישיגו אותם חונים על הים. והשיב תירוץ נפלא כפי דרכו ג"כ כמו שכתבתי עד כאן סדר הפרשה.

אבל אוסף מעט על דבריו הקדושים. ר"ל וירדפו מצרים אחריהם אחר ישראל הקדושים, וישיגו ר"ל שהשיגו השגה זו. אותם או"ת אמ"ת, ואות ו' לכד הוא ג"כ אות אמת (ויה"ק ח"א רמ"א). והוה חותם של הקב"ה חותמו אמת כנודע (שבת נה), וזו שהשיגו השגה זו, שחותם אמת. חונים על הים ובודאי זה האות מראה לישראל שהם ישארו חיים וקיימים, ועל עצמו וחילו לא ראה שום דבר רע כמ"ש אאמו"ר זלה"ה, וחותם זה חונה על כל סוס רכב מרכבה דקדושה של פרעה מלכות שמים דאצילות. ופרשיו וחילו הם שאר עולמות כנ"ל. על פי החירות שיראה זה האות לישראל, שיהיה להם חירות עולם. לפני בעל צפון שהחירות הוה יהיה להם בעשירות גדול, כמ"ש 'מצפון זהב יאתה' (איוב לו כב). לזה אחוו להם פחד ורעדה, מה ששלחו לישראל לחירות הגדול כוה בהרחבה גדולה, בית הים, כנודע.

עבור זה תכף ומיד, ופרעה הקריב רצונו לומר, פרעה מלכות שמים. הקריב ליחוד. והוא על ידי שהקריב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים (שמו"ר כא ה) בתשובה שלימה. מזה גורמים שפרעה הקריב, ליחוד עליון כנודע. וישאו בני ישראל את עיניהם כלומר, כשהיו עושין תשובה שלימה, אז יכולים לראות עד היכן פגמו בגלות מצרים, וראו והנה מצרים יצר של היצר הרע לא נתבטל עוד מהם מכל וכל ונוסע אחריהם, כי הם סברו כשנגאלו אז תהיה הגאולה מיצר הרע ג"כ, לזה וזיראו מא"ד רצונו לומר מבחינת אד"ם הגשם שלהם, שבו אוחו ושורש היצר הרע. אז התחילו עוד יותר לעשות תשובה, ויצעקו בני ישראל אל ה' בלב אמת וכשר.

²בן בית' ח"א דף פ מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

סוד חמשה עשר בשבט

תָּנָן הַתָּם בְּאַרְבַּעָה פְּעָמִים בְּשָׁנָה, בְּכָל יוֹם עֵדוֹן מְנַטֵּף עַל הַגֶּן, וַיִּוצֵא מֵאוֹתָם הַטְּפוֹת נֶהָר גְּדוֹל הַמִּתְחַלֵּק לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים וְכוּ'.

(מדרש הנעלם זוה"ק ח"א קכה.)

כדאיאת בנגמ' (ראש השנה ב) ארבעה ראשי שנים הם וכו', בכל יום עדן מנטף על הגן, עדן הוא חכמה כדאיאת בע"ח (שער ציור עולמות פ"א). וגן הוא בינה. והוה שבר' ימים בשנה של ארבעה ראשי שנים, אז הוא עת רצון שנעשה יהודא עלאה לצורך עולמות דלמטה שהם זו"ג דאצילות, שבהם ניכלל כל הכחות ואורות דלמטה, ויוצא מאותם הטפות של יחודא עלאה דאו"א, נהר גדול שהוא ו' גדולה דת"ת, שניכלל בו אז ו' ועירא יסוד צדיק, המתחלק נהר הוה, לארבעה ראשים שהם ד' אותיות הו"ה ב"ה שבו"א קדישין, שהם עצמם ג"כ ארבעה ראשי שנים.

והוה אחד בניסן, שהוא כנגד אות יו"ד משם הו"ה ב"ה דת"ת, כדאיאת בפע"ח (שער ר"ה פ"א) ניסן הוא גלגלתא ע"ש, שהיא ו' הנקרא ראש, ואז אחד בניסן הוא ראש השנה למלכים ולרגלים, שהם ז' מלכין קדמאין הניכללין באות ו' גדולה, ועם הפסיעה לבר שהוא בחינת רגל הו' שהוא מלכות, הרי ז' מלכים הנמשכים מיחוד או"א של אחד בניסן ר"ה. ואחד באלול, שהוא נגד ה' ראשונה דו"א, שאז מטפות של יחוד אחד באלול הוא עבור מעשר בהמה שהוא נקודות מלכות, מעשר הוא נקודה העשירית של בהמ"ה בני' שם ב"ן. ואחד בתשרי, שהוא נגד ה' אחרונה דו"א, שהוא ראש השנה שלנו, לשנים שהם עשר ספירות של נוקבא מלכות. וכן ולשמטין שהוא גדול המלכות ע"י נסירה. וליובולות הם מוחין דו"ג הבאים או מנה"י דאמא הנקראת יובל. וכן לנטיעה שו"א נוטע במלכות כל כוחות של שאר עולמות דלמטה. ולירקות שהם נשמות ישראל הנטועין ג"כ במלכות, שעבור זה נקראת כנסת ישראל, והוה ששרה וחנה נפקדו בר"ה (ר"ה א). וחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות, הוא כנגד ו' דו"א קדישין, שהוא עיקר האילן, וכן חדש שבט הוא כנגד ו' דו"א קדישין. נמצא שמטפות היוצאים מיחוד של או"א הנעשה בר' ראשי שנים יוצא נהר גדול ו' דת"ת, המתחלק לארבעה ראשים שהם ד' אותיות הו"ה שבת"ת, שהם עצמם ארבע ראשי שנים.

³דמשק אליעזר' זוה"ק ח"ד דף רמז. מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

וְאָמַר פְּרַעֲהָ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִּים הֵם בְּאֶרֶץ סֹגֵר עֲלֵיהֶם הַמְדָבָר (י"ג)

יחודים אלו, א"כ לפי זה יש ביכולתנו לחדוף אחריהם, ובודאי אשיגם להחזירם הנה. והוא לא ידע שקודם קריעת ים סוף לא היה שום יחוד, כי ישראל לא יצאו עוד מחמישים שערי שומא לגמרי, וגם לא ידע פרעה שאם אין סוף ב"ה רוצה הוא בעמו, ברגע אחד יביאם לחמישים שערים דקדושה, ואז יהיה היחוד בשלמות גדול, ופרעה לא ראה זה אלא שסגר עליהם המדבר.

⁴בן בית' ח"א דף פ מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

מכונים אבא שם ע"ב עולה בכי"ם, ובינה שהוא שם ס"ג חמישים שערי בינה והוה נככי"ם, ה"ם שם מ"ה. בארץ מלכות שמים, והם סוכרים שיחודים אלו יעזור להם,

אבל אינו כן, כי סגר עליהם המדבר כנודע שרבור הוא לשון יחוד, ראוה מדברת עם איש פלוני כמאמר רז"ל בכתובות (דף י"ג א), וכן איתא בע"ח (שער הארות המוחין פ"א), כלומר שסגר מהם לעשות

ר"ל ידוע הוא שפרעה היה מכשף גדול, ועוד שהיה יודע כמה ענינים גדולים מצד הקדושה מה שעשה ועושה הקב"ה לישראל לזה. ואמר פרעה בכישוף שלו, שהיה משביע שיאמר לו כנודע (שער קליפת נגה פ"ד) ע"ש. ואמר פרעה לבני ישראל כלומר פרעה אמר בתוך ביתו, שיש לבני ישראל כלומר פרעה אמר בתוך ביתו, שיש לבני ישראל שם הו"ה המילוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, או"א זו"ג, שהם

היכל השביעית

לקט הלכות דיני שביעית מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

חמשה עשר בשבט ראש השנה לאילנות לענין שביעית ערלה ורבעי

י"ד עד סופה, נטע הנטיעה מקודם ראש השנה פחות ממ"ד יום^א. עד ט"ו בשבט מונה לה שלשה שנים מיום אל יום לערלה ולרבעי.

וכתב הראב"ד (בהשגות שם) דבר זה הוציא מן הירושלמי (כאן ור"ה) כשאמרה הברייתא פירות נטיעה זאת אסורה עד ט"ו בשבט, אמר רבי בא בר ממל קומי רבי זעירא נראים הדברים בשנטע שלשים יום לפני ראש השנה, אבל אם נטע פחות משלשים יום לפני ראש השנה, שנה שלמה מונה לו, ואת אמרת הכין, אלמא כל היכא שיש לו שלשה שנים שלמות אין מוספין לו, והאי סברא מסתייעא מדקתני ופירות נטיעה זו מכלל דאיכא נטיעה דלא אמרינן הכי, ועוד מדאמרינן פעמים שברביעית ועדיין אסורה משום ערלה, פעמים הוא דאמרינן הכי ולא כל שעה, ומה דאקשו לה ואין כיני אפילו נטעו שלשים יום לפני ראש השנה יהא אסור עד שלשים יום לפני ראש השנה, כך גירסת הראב"ד וכל הספרים שבידינו.

והכי פירושו, כלומר כיון דקפדינן על שלשה שנים שלמות ולמה אין מוסיפין אלא עד ט"ו בשבט תהא אסורה עד שלשים יום לפני ר"ה של שנה רביעית שלא יהיו שנים מקוטעות, מיי כדון אמר רבי מנא מתוך שעומד בתוך שנתו של אילן משלים שנתו, פירוש שנתו של אילן והוא שבט, כלומר די לנו בכך עתה לזה הטעם דוקא בשנטעה שלשים יום לפני ר"ה מוסיפין לו עד שבט, כיון שעומד עדיין בתוך שנתו של אילן שהוא ט"ו בשבט, אבל פחות משלשים יום הואיל ויש לה שלש שנים שלמות חוץ מקליטה אין מוסיפין לה כלום אלא מראש תשרי לראש תשרי, דשלש שנים שלמות אין צריכין לשום דבר והוה לכל מילי שנים אלא אם הוא על ידי שנים מקוטעות א"א לומר אחר ר"ה שכבר נשלם לו שלשה שנים שהרי אילן הוא כבר וא"א לעשות שנים מקוטעות שלו לשנים עד אחר ט"ו בשבט אבל שנים שלמות מיום ליום אין צריכין שום דבר עוד שהרי שנים גמורות הן לכל דבר ולכל התורה כולה, זהו שיטת הרמב"ם והראב"ד ברור כמש"כ^ב. ומה שכתב המפרש^ג אינו נכון.

'מעשה ארג' שביעית פ"ב הי"ד

שלשים יום, הא אם לא נטעו לפני ראש השנה שלשים יום אלא פחות, **איתא חמי שנה שלימה עלתה לו, ואת אמרת הכין אמר ליה, ואין כיני ואפילו נטעו פחות משלשים יום לפני ראש השנה יהא אסור, מיי כדון אמר רבי מנא מכיון שעומד בתוך שנתו של אילן משלים שנתו.**

והכי פירושו, 'נראין הדברים' שצריך להמתין עד ט"ו בשבט כשנטעה שלשים יום לפני ראש השנה, למשל שלשים יום לפני שנת כתי"ר ובראש השנה נגמר שנה אחת, (תרכ"א) [כת"ר] שנה שניה, (תרכ"ב) [תרכ"א] שנה שלישית, אעפ"י אסור עד ט"ו בשבט של תרכ"ב, אבל נטע פחות משלשים יום לפני [שנת] כתי"ר אז אינו משלים שנה עד תרכ"א, שנה שניה תרכ"ב, שלישית תרכ"ג, אז אינו צריך להמתין עד ט"ו בשבט של תרכ"ג, כיון שנישלם לו שלשה שנים מיום אל יום בטלה שנת ערלה.

והשיב לו שבאמת 'אפילו נטע פחות משלשים יום' צריך להמתין עד ט"ו בשבט, ומסיק 'מה כדון' מהו הלכה, ומסיק כיון שהוא אילן אינו יוצא מתוך שנתו עד ט"ו בשבט. כל זה כתבתי לשיטת הר"ה (ר"ה ס"י תתקלב ד"ה מה"מ)^ד.

אבל הרמב"ם והראב"ד יש להם פירוש אחר וגירסא אחרת, ומן התימה על מרן היכסף משנה (פ"ט ממעשר שני ה"י) שהשיג על הר"ה והר"ן (ר"ה סימן תתקלב ד"ה והא) ולא הרגיש בעומק דבריהם ובגירסתם^ה.

כתב הרמב"ם (פ"ט ממעשר שני ה"ח-יב) באחד בתשרי ראש השנה לערלה ולרבעי, ומאימתי מונין להם משעת נטיעה, שהנוטע ארבעים וארבעה ימים לפני ראש השנה עלתה לו שנה, ואעפ"כ אין פירות הנטיעה הזאת מותרין בערלה וברבעי עד ט"ו בשבט, כיצד הנוטע אילן מאכל בט"ו באב בשנת עשירית [ביובל], הרי הוא בערלה עד ט"ו בשבט משנת שלשה עשר, וכל מה שיוציא האילן בתוך זמן זה הרי הוא ערלה אע"פ שנגמרו לאחר כמה ימים, ומט"ו בשבט של שנת י"ג עד ט"ו בשבט של שנת י"ד הוא רבעי, נטען בששה עשר באב משנת עשר הרי הוא ערלה שנת י"א י"ב י"ג כולה, והרי הוא רבעי מראש השנה של שנת

אוצר השביעית

א. ברייתא זו הובא גם בתוספתא שביעית (פ"ב ה"ג) ובראש השנה (פ"א ה"ז), וכן בגמרא בבלי ר"ה (דף ט), ורבינו שילב דברי הירושלמי והבבלי יחד, המודגש הוא מהירושלמי וההוספות הן מהבבלי. וכן הפירוש של רבינו הוא בשילוב דברי רש"י ברי"ה שם. **ב.** רש"י הוסיף: משום תוספת שביעית, שמוסיפין מחול על קודש. **ג.** ה"ב"ח הגיה שם בגמ' ר"ה על רש"י וז"ל: של שנה 'הרביעית' מיד, נ"ב כלומר קודם ט"ו בשבט. **ד.** ברש"י הגי' שאע"פ שרי"ה תשרי לנטיעה, ונתחבט בגי' זו המפרשים, ולדברי רבינו אתי שפיר, וכן הוא הגי' ברין ורש"י שברכ"י. **ה.** כן הוא ברין וברש"י שברכ"י. **ו.** כן הוא ברש"י בגמ' שם. **ז.** רש"י שם. **ח.** וכן הוא דעת הרשב"א והרשב"א שם בראש השנה. עיי"ש. **ט.** לפנינו בירושלמי הגירסא וואין כיני, ולרבינו מילות אלו נשמטו לגרסת הר"ן והר"ה, ולפי זה משמע שרי' זירא השיב לרי"א בר ממל וחלק עליו, והלכה כרי' זירא, אך היכסף משנה' לא גרס כן, וכתב וז"ל: ויש לתמוה על מה שכתב הר"ן דפלוגתא היא בירושלמי דלפי האמת לאו פלוגתא היא, דאף על גב דאקשי ליה אפילו נטעו שלשים יום לפני ראש השנה יהא אסור עד שלשים יום לפני ראש השנה, הרי השיב לו ושתק, ועוד דהאי דאקשי ליה אפילו נטעו שלשים יום לפני ראש השנה, אינו סותר

תני הנוטע המבריך והמרכיב ערב שביעית שלשים יום לפני ראש השנה עלתה לו שנה תמימה, ומותר לקיימן בשביעית, פחות משלשים יום לפני ראש השנה, לא עלתה לו שנה תמימה, ואסור לקיימן בשביעית, אבל אמרו פירות נטיעה זאת אסורין עד חמשה עשר בשבט, אם לערלה ערלה אם לרבעי רבעי, ומנא הני מילי ומה טעם, אמר רבי אסי בשם רבי יוחנן ומטו בה משמיה דרבי ינאי אמר קרא 'ובשנה הרביעית' (ויקרא יט כד) 'ובשנה החמשיית' (שם פסוק כה), פעמים שברביעית ועדיין אסורה משום ערלה, ופעמים שבחמשיית ועדיין אסורה משום רבעי.^א

והכי פירושו, 'עלתה לו שנה תמימה' כיון שהגיע יום אחד בתשרי עלתה לו שנה למנין שני ערלה. 'פחות משלשים יום לא עלתה לו שנה' עד יום תשרי הבא אם אינה ערב שביעית, ואם השנה הוא ערב שביעית אסור לקיימו^ב. 'ופירות נטיעה זאת' אף על פי שאמרנו עלתה לו שנה, אם חנטו בה פירות לאחר ראש השנה של שנה שלישית^ג מיד, עדיין אסורין הם עולמית משום ערלה, שאף על פי שתשרי הוא ראש השנה^ד. לנטיעה, חמשה עשר בשבט הוא ראש השנה לאילן וזה כבר נעשה אילן, לפיכך אין שנתה מתחדש לצאת מידי ערלה עד חמשה עשר בשבט, ומשם ולהלן אם יחנטו בה פירות תורת רבעי עליהם לאכול בירושלים, ובחמשה עשר [בשבט]^ה לשנה הבאה יצאו מידי רבעי פירות החנוטים בה מכאן ואילן, לכך הועילה לה שלשים יום לפני ראש השנה שממהר התיירה מט"ו בשבט ועד ראש השנה. 'מנא הני מילי' ששנות ערלה ורבעי נמשכין לאסור פירות החנוטים קודם חמשה עשר בשבט לאחר שכלו שלשת שני ערלה. 'יתלמוד לומר ובשנה [הרביעית]' וי"ו מוסיף על ענין ראשון, יהיה לכם ערלים אף [בתוך] בשנה הרביעית, כגון אם מיהרו [פירותיו]^ו לחנטו ברביעית לפני חמשה עשר בשבט, 'ועדיין אסורין משום ערלה' הנאה עולמית, 'ופעמים שבחמישיית' אם מיהרו לחנוט קודם ט"ו בשבט דין רבעי עליהם.

אמר רבי אבא בר ממל קומי רבי זירא נראין הדברים כשנטען לפני ראש השנה

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

וַיֵּאֱמִינוּ בְּהוֹיִ"ה וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדָו (שמות יד לא)

הארות ש"ע נהורין, שנמשך עליו על ידי העולם, וזהו (תהלים כז ח) 'לך בגינך אמר לבי לבני העולם יבקשו פני', והכוונה אמת כדי את פניך ה' אבקש', ולכן אינו מקפיד על אנשים שלו אם נוסעים ג"כ לצדיק אחר צדיק אמת ומקבלין משם הארה. וכך היה מדתו של **רבינו אלימלך [מליזענסק]** ותלמידיו אמיתים, שהיו דבקים בו באמת. ומי שמקפיד ונוטר שגאה, שקרן הוא ורמאי, [והוא] משקר של קליפות נוגה, וס"ם רוכב עליו בודאי, והשתררות שלו [הוא] מצד ס"ם הרשע שעשה אותו לרבי, כמבואר בספר של **רבי משה בן רבי זן בספר דברי משה** (פרשת שמני) משם **מין [הבעל שם טוב]** שיש וכו'.

'זוהר חי' ח"א דף ר.ו.

יתקשר עם רבו דביקות נפש בנפש

ארבע מדות ביושבים לפני חכמים, ספוג שהוא סופג את הכל (אבות ה טו). כל מה ששומע איזה דרך, ואיזה הנהגה, הכל ישר לפניו. אין לו רב אחד שידבק נפשו בדביקות והתקשרות, אשר זה מועיל לאדם בכל עניינים שלו, ואין לך דבר גדול ממנו שיתקשר עם רבו דביקות נפש בנפש, ובהנהגות שלו, ובלמוד ותורה שלו, וזה השוטה סופג את הכל.

'נוצר חסד' אבות ה, טו

התקשרות לצדיק אחר שנפטר רבו הראשון

אחדות ישראל העיקר [הוא] על ידי התדבקות נפשו בצדיק אמת באהבה עזה, ונותן בו רוחו כמו איש באשתו, והאי רוחא מכשכש בו ובווער בו ומתלהט בו לעבודת השם, ורוח הראשון מושכו לדרכו ולשרו, והוא העיקר. ואמר לי **מורי דודי**, שרוח הראשון [ש]קבל הוא **מהרב מו"ה צבי מגיד צמח לצבי**, והיה בווער בו כאש. אבל מחמת שלא היה עדיין בהתדבקות אהבה, וגם לא נשלם על ידו, נסתלק ממנו, וניתן בו רוח **מרבינו אור שבעת הימים מלובלין**.

ואני הצעיר, רוחי הראשון ואחרון

נפשי ולבי, הוא **רבינו דודי צבי מזידטשוב** ממש התקשרות נפש בנפש עד היום, ולא הוצרכתי לשלימות נפשי לרב אחר אחר פטירתו, אף על פי כן שימשתי שמונה עשר צדיקים וקיבלתי מהם תורה ויראה ודרכי השם.

ומי שאינו שלם עדיין, בהכרח לעזוב דרכו, ולקשר עצמו בצדיק אחר. ויש צער לראשון בעולם עליון על ידי זה, ולכן ייזהר הרבה, אם לא שצריך מאוד לשלימות נפשו. אבל אף על פי כן אין בכלל זה שלא ליסע לצדיק אחר לקבל פניו, או לאיזה צורך בחכמה נפלאה ובהשכלה יתירה כי בנפשו הוא. וייזהר מאוד מרוח הראשון, כי כשמקבל ממי שאינו שלם כל כך, יכול להתהפך למינות רחמנא ליצלן, ומושכו לדרכים משונים ומקולקלים.

וכן ייזהר כשנוסע על איזה צדיק לאיזה צורך, שלא ירהר אחריו שרבו הראשון היה שלם וזה אינו שלם, או שאר עניינים כיוצא, דנושך בזה לצדיק כנחש ועקרב, והצדיק מורידו לשאול תחתית. אלא יישב בהכנעה ובאהבה, ונפשו קשורה בשרש הראשון.

'נוצר חסד' ו, ב - אחדות ה

לחכמים יהיה ביתך שם תדיר בקביעות, ומהו הבית שהוא ועד לחכמים הוא השכינה הקדושה והוא יהיה ביתך, ואתה צדיק יסוד עולם משפיע בו כל מיני שפע על מנת שלא לקבל פרס. והפשוט הוא, שהבית ועד יהיה ביתו וישב בהתמדה לשמוע תורה, ויתאבק ויתקשר בעפר רגליהם שיהיה כנע ובטל, כי אי אפשר לקבל שום דבר אם לא על ידי הכנעה וביטול.

'נוצר חסד' אבות א, ד

תדבק נפשך באמת לצדיק וגדול הדור

'הוי שפל רוח' (אבות ד, י) שתשפיל רוחך אף על פי שאתה עוסק בתורה יומם ולילה, 'בפני כל אדם' שהוא צדיק וגדול הדור 'כי זה כל אדם' (קהלת יב ג), ואז תלך לבטח דרכך במדות טובות באהבת ישראל בעליה עליונה, אם תדבק נפשך באמת לצדיק וגדול הדור.

'נוצר חסד' אבות ד, י

רק בהכנעה לצדיק יקבל תורה ממנו

אמר חותני [הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפניטשוב זי"ע] שאי אפשר [לקבל] שום השגה למי שאין מקבל הכנעה לפני מי שאומר לו התורה. **'זוהר חי' ח"ב דף תכ:**

זהירות מקריאת שמו

סימן מי שהוא מזרע ישראל, לא יקרא לרבו בשמו, אלא [ה]ערב רב מבזין את מי שיש בו ניצוץ משה, לקראו בשמו ולדבר סרה.

'זוהר חי' ח"ב דף תכה.

הנכנע לצדיק עולה מעלה מעלה

כן דרך הרשעים שבזמננו לדבר סרה על הצדיקים, ואם היה מקבל על עצמו לסבול את הצדיקים היה עולה מעלה מעלה, וכעת יורד מטה מטה.

'היכל הברכה' במדבר דף רי.

הסתופפות אצל כמה צדיקים

לפעמים הצדיק משתוקק אל העולם בשביל

אמונה שלימה ברועה ישראל

'ויאמינו מלא יו"ד, כי היה אמונה שלימה האמינו ברועה ישראל משה רבינו, והבן. **'היכל הברכה' שמות פז.**

אמונת חכמים ובהכנעה גדולה

'ולשמע בקלו' (דברים כו ז). 'בקלו' חסר וא"ו, כבר נתבאר הרבה ענין 'שמע' חסר, לשמע באמונת חכמים ובהכנעה גדולה, בלי שום הכרעות לכאן אלא באמונה פשוטה.

'היכל הברכה' דברים קסד.

בטל ומבוטל לפני רבו

'ושמת עלהם שרי אלפים' (שמות יח כא). להיות כפופים תחתיהם, כאילו אין בהם שום חכמה ('עלהם' חסר יו"ד חכמה), כי אי אפשר לקבל שום שפע מרבו, אם לא שהוא בטל ומבוטל לפני רבו, ונחשב בעיני עצמו כלא.

'היכל הברכה' במדבר דף ריט.

עשו עצמן שיריים ונותר

'דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרם לאמר' (ויקרא י טז). 'הנותרם' חסר יו"ד... שעשו עצמן שיריים ונותר, בלתי חכמה ודעת נגד משה רבם, ונתבטל מהם כל חכמתם מפני כבוד רבם.

'היכל הברכה' ויקרא דף עה.

זהירות יתירה שיהיה בבחינת 'אין' לגמרי

כשנוסעין לצדיק צריך זהירות יתירה שיהיה בבחינת 'אין' לגמרי, דאם לא כן אור קטן כשרואה אור גדול, קופץ שם ונכבה. אבל כשהצדיק הוא בבחינת 'אין', ומכל שכן המקבלים, נתחדש חיות חדש ומוחין חדשים ומדריגות גדולות, בנסיעות לצדיק אמת, והוא טובה גדולה שעליה העולם עומד. וכל צדיק שאינו בבחינת 'אין' מזיק הרבה לנוסעים אצלו אף בפרנסה וכן ברוחניות, 'המשכילים יזהירו כזוהר הרקיע' (דניאל יב ג) וימשיכו כל טוב לבית ישראל.

'נוצר חסד' אבות ו, ב - אחדות ז

המאמין ומקושר בצדיק, אז יכול הצדיק

לבטל ממנו כל הצרות והיסורין

ידוע ממון **[הבעל שם טוב]** (כתונת פסים פינחס מז:), שעיקר התפלה בעד אחרים, כי מאתו יתברך לא תצא הרעות (איכה ג לח) אלא צרופים. וביאר בשם רבו אחיהו השלני, כי כל זמן שהטיפה עדיין ברחם יוכל לשנות מדבר לנוקבא, וכן להיפוך מ'חרס' י'רחס', מ'צרה' י'צרה', מ'צרי' י'רץ', מ'רעשי' י'עשר', מ'מת' י'תם', מ'מות' י'אמת'. אך כל זה יכול לפעול כשיש אמונה גדולה, שזה שיש לו איזה מבוקש מאמין ומקושר בצדיק, אז יכול הצדיק לבטל ממנו כל הצרות והיסורין לטובות ולשפע, משא"כ וכו'.

'נתיב מצותיך' אמונה ג, טו

המתקשר עם החכמים נעשה מקור חיים

יהיה לבן מתקשר עם החכמים, שעיקר קבלת התלמיד מן הרב הוא כי תורת חכם נעשה אצל התלמיד מקור חיים ונובע תמיד מים חיים, וזה יהיה לך כשתבטל עצמך מכל עד שתהיה אל החכמים כמו בית ועד, שהבית בעצמו אינו אלא בית, אלא שקנה מקומו קדושה ששם נועדו החכמים. והבית שהוא בית ועד

מוסדות קאמרנא באה"ק

מוסדות חיים
שנת ה'תשפ"ג

אילן אילן במה אברכה..

הננו להודיע לכל קהל הקודש מתפללי ולומדי בית מדרשינו והור"ר הכולל לרגל יום המשה עשר בשבת ראש השנה לאילנות יערוך כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א את שולחנו הטהור פירות טיש ביום ראשון פרשת ותרן בהיכל בית המדרש הגדול בשעה 8:00 הגבאים

בית מדרש לתורה ולחכמה
כולל אברכים לתורה
סניף רחוק
טיש תורה
איתן תורן

כתובת: רח' אור תורה 48 ירושלים
טלפון: 02-5832727
פקס: 02-532814